

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra Grønlandsudvalget til
udenrigsministeren af 22. juli 2013.
GRU alm.del spørgsmål 102 stillet af
medlem af udvalget Finn Sørensen (EL)

GRU alm.del spørgsmål 102:

På baggrund af ministerens svar på GRU alm. del - spm. 101 bedes ministeren besvare følgende spørgsmål:

- Er ministeren af den opfattelse, at der ikke havde været tale om konventionsbrud, hvis Grønland havde fastsat en midlertidig kvote på det hidtidige kvoteniveau?
- Er ministeren enig i, at det i den aktuelle sag ikke har været muligt at følge den beskrevne procedure for protest mod en beslutning i IWC, da der netop ikke blev truffet nogen beslutning vedrørende hvalkvoter til Grønland?
- Er ministeren enig med Naalakkersuisut i, at der ikke er fortilfælde, hvor IWC har undladt at fastsætte en hvalkvote?
- Hvorfor mener ministeren ikke, at ILO konvention 169 og FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder kan tillægges nogen betydning i denne situationsom begyndelse for Grønlands beslutning om ensidig fastsættelse af hvalkvoter?
- Vil ministeren forklare, hvad det politiske formål er med at meddele Danmarks udtræden af IWC på trods af Grønlands ønsker og hvilke konsekvenser, en sådan udtræden vurderes at få for Rigsfællesskabet og Grønland?

Svar.

Ad pind 1:

Grønlands kvoteniveau tildeles efter en IWC-bestemmelse, der tillader oprindelige folksfangst med det formål at dække subsistensbehovet. IWC har ikke fastsat klare kriterier for definitionen af dette subsistensbehov. Der kan være tale om fødevarerbehov såvel som andre behov, herunder historiske og kulturelle behov. IWC-Kommissionen baserer sin beslutning om kvoteniveau bl.a. på oplysninger fra Grønlands landsstyre, den hidtidige faktiske fangst og den videnskabelige komites bestandsvurderinger.

Det seneste kvoteniveau fastlagt af IWC-Kommissionen i 2010 på samlet 211 store hvaler er således et udtryk for flertallet af IWC's medlemslandes opfattelse af hvilket kvoteniveau, der opfylder Grønlands oprindelige befolknings subsistensbehov.

IWC-kommissionen har enekompetence til at fastsætte kvoteniveau. IWC-Kommissionen traf således i juli 2012 en beslutning om ikke at anerkende et højere kvoteniveau for Grønland, da

den med stemmerne 36 imod og 25 for forkastede Kongerigets forslag om en forhøjelse på ti hvaler.

Det er således IWC-Kommissionens prerogativ at træffe afgørelse om kvoteniveau. Dette prerogativ kan betragtes som selve den centrale forhandlingsmekanisme - eller krumtap - i IWC-Konventionen. En midlertidig fortsættelse af Grønlands hvalfangst på uændret 2010 niveau fra 1. januar 2013 var efter omstændighederne nødvendig for at varetage den grønlandske befolknings subsistensbehov, men forudsatte samtidig en anerkendelse af IWC-Kommissionens enekompetence til at fastsætte kvoteniveauet.

I anerkendelse af samme enekompetence kan der alene være tale om en midlertid og kortvarig løsning, hvor der samtidig søges opnået en beslutning inden for IWC. Af denne årsag har regeringen det seneste år foreslået Grønlands landstyre, at et alternativt forslag søges vedtaget på et ekstraordinært møde eller i skriftlig procedure. I modsat fald kan også en unilateral kvotefastsættelse på uændret niveau betragtes som et konventionsbrud.

Ad pind 2:

Jeg er enig i, at det i den aktuelle sag ikke ville have været muligt - inden for 90 dages fristen - at protestere, fordi den pågældende paragraf vedrørende det grønlandske kvoteniveau efter forkastelsen af Kongerigets forslag forblev uændret. Samtidig var mulighederne for at opnå en IWC beslutning ikke udtømte, men - efter Grønlands ønske - fremsatte Kongeriget ikke alternative forhandlingsforslag og anmodede ikke om et ekstraordinært møde eller en skriftlig procedure efter IWC's årsmøde i 2012.

Der var efter IWC's møde i juli 2012 enighed i rigsfælleskabet om, at der fra Kongerigets side ikke skulle protesteres mod nogen af mødets beslutninger, og hverken det tidligere eller nuværende grønlandske landstyre har rejst spørgsmålet i forhandlingerne med regeringen.

Ad pind 3:

Der er fortilfælde for, at det på IWC's ordinære samling ikke erlykkedes at træffe beslutning om et kvoteniveau. Som nævnt i svar på spørgsmål 101 skete dette eksempelvis i 2002, hvor det ikke lykkedes at vedtage kvoteniveau til USA's oprindelige folk. USA anmodede dengang om indkaldelse af et ekstraordinært møde nogle måneder senere, hvorpå kvoteniveauet blev fastlagt, inden de daværende kvoter udløb.

Der er imidlertid ikke fortilfælde for, at et medlemsland, der ikke er tildelt kvoteniveau for oprindelige folks fangst, ikke har taget skridt til en løsning ved brug af et af instrumenterne i IWC konventionen, eller at et medlemsland eller et oprindelige folk selv har fastsat sådanne kvoteniveauer.

Ad pind 4:

IWC er den globale organisation, der konkret regulerer hvalfangst, herunder sætter kvoter for oprindelige folks fangst. FN's Erklæring for Oprindelige Folks Rettigheder og ILO-konvention nr. 169 vedrørende Oprindelige Folk og Stammefolk i Selvstændige Stater udgør derimod en mere overordnet ramme for beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder. Erklæringen sigter

bl.a. på at beskytte oprindelige folks kulturarv, deres livform og eksistensgrundlag samt deres ret til at udvikle sig. ILO-konventionen, som er ratificeret af 20 stater, angår særligt jordrettigheder og sociale rettigheder.

Som beskrevet ovenfor tildeles hvalkvoter efter en IWC-bestemmelse, der tillader oprindelige folks fangst med det formål at dække deres subsistensbehov i bred forstand. Der ses således ikke at være et modsætningsforhold mellem FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder og tildelingen af fangstkvoter i henhold til IWC, der tager højde for principperne i Erklæringen om beskyttelse af oprindelige folks eksistensgrundlag

Ad pind 5:

Det politiske formål med en evt. udmeldelse af IWC vil være at varetage Grønlands interesser i en bæredygtig udnyttelse af alle havets ressourcer, herunder hvaler, med henblik på at sikre den grønlandske befolknings historiske og nutidige behov for hvalfangst, samt at overholde Kongerigets internationale konventionsforpligtelser og ikke underminere Danmarkshøje profil i forbindelse med styrkelse af den internationale retsorden, herunder i forhold til bevaring og forvaltning af hvaler.

IWC har længe haft vanskeligt ved at leve op til sit mandat om en bæredygtig udnyttelse af hvaler, og Grønlands hvalfangst har været genstand for uproportional kritik og delegitimering fra en lang række IWC lande, hvilket har gjort det meget vanskeligt at opnå tilfredsstillende resultater og været skadelig for Grønland. Færøernes småhvalfangst reguleres ikke af IWC, men også denne fangst har været udsat for gentagen kritik.

Konsekvenserne ved en udtræden af IWC vil være, at Grønland kan fastsætte sine egne kvoteniveauer for store hvaler. Dette vil fortsat kunne ske med respekt for international videnskabelig rådgivning, herunder fra IWC, samt med en frivillig rapportering om fangsten til IWC. Der vil være mulighed for, at Kongeriget anmeldes som observatør til IWC's møder med henblik på bl.a. at sikre dialogen herom. Denne mulighed benytter Canada, som meldte sig ud af IWC i 1982, og som nu unilateral tildeler et kvoteniveau til de oprindelige folk i det nordlige Canada. Herudover deltager Grønland og Færøerne, på vegne af Kongeriget, i det regionale havpattedyrssamarbejde i Nordatlanten (NAMMCO) med Island og Norge. NAMMCO forvalter ikke i dag store hvaler, men har et samarbejde om viden og forskning herom.

Havretskonventionens pligt til internationalt samarbejde om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer vil således kunne sikres opfyldt.

En udmeldelse af IWC kan medføre kritik mod hele Kongeriget for at svække de internationale bestræbelser på at sikre hvalernes bevaring og forvaltning. Heroverfor står, at Kongeriget gennem de seneste årtier aktivt har deltaget i gentagne forsøg inden for IWC på at sikre et mindre politiseret og mere funktionsdygtigt IWC i overensstemmelse med mandatet, men har måttet konstatere, at der ikke hidtil har været den nødvendige opbakning hertil blandt IWC-landene.